

Handläggare
Camilla Berner
Telefon: 08-50846463

Till
Arbetsmarknadsnämnden
3 oktober 2023

Yttrande över remiss av Motion om kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen

Remiss från Kommunstyrelsen, dnr 2023/686

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som yttrande över remissen.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att justera paragrafen omedelbart.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat en motion från Thomas Wihlman (C) angående kompetensförsörjning i äldreomsorgen till arbetsmarknadsförvaltningen för yttrande. Motionen efterfrågar vilket arbete som görs i staden för att stärka medarbetares kompetens inom yrke och språk och avslutas med fem förslag på önskade budgetuppdrag inom området.

1. Att arbetsmarknadsnämnden ska ta fram studieförberedande kurser riktade till de som saknar formell utbildning inom vård- och omsorgsyrken i syfte att minska tröskeln till studier.
2. Att arbetsmarknadsnämnden och äldrenämnden upprättar ett tätt samarbete för att djupare undersöka de hinder för vidare studier som upplevs av dem som saknar formell utbildning.
3. Att äldrenämnden säkerställer att samtliga stadsdelsnämnder och privata aktörer inom äldreomsorg och hemtjänst erbjuder anställda språkundervisning på arbetstid, enligt den modell som har utvecklats mellan arbetsmarknadsnämnden och vissa stadsdelsnämnder.
4. Att arbetsmarknadsnämnden och äldrenämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna tar fram en metod för validering av kunskaper i syfte att korta utbildningstiden för dem med lång erfarenhet inom omsorgen.
5. Att äldrenämnden får i uppdrag att ta fram en modell för enhetschefers medarbetarsamtal som innehåller validering av yrkeskunskaper, inklusive mindre formella krav så som hur medarbetare möter och har kontakter med anhöriga, hur boende eller hemtjänsttagare stimuleras till social samvaro, inklusive aktiviteter med kulturinriktning, hur friskvård i

förebyggande syfte genomförs, samt hur man säkerställer att de hjälpmedel som används av brukare, som till exempel hörselhjälpmedel, fungerar som avsett.

Arbetsmarknadsförvaltningen har sedan lång tid ett gott och väl etablerat samarbete med äldreförvaltningen i frågor om kompetensutveckling för medarbetare i äldreomsorgen. Samarbetet har hittills resulterat i bland annat förändringar i utformningen av kombinationsutbildningarna samt genomförande av en språksatsning inom stadens verksamheter. Samarbetet ger viktigt kunskaps- och erfarenhetsutbyte för verksamheterna inom vuxenutbildningen och äldreomsorgen.

Arbetsmarknadsförvaltningen delar motionärens synpunkter i stort. I vissa av frågorna pågår redan ett utvecklingsarbete tillsammans med äldreförvaltningen som syftar till det som motionären efterfrågar.

Arbetsmarknadsförvaltningen välkomnar motionärens förslag om fortsatta budgetuppdrag som syftar till att fortsätta utveckla och stötta äldreomsorgens medarbetare till ökade språkkunskaper på jobbet. Sådana uppdrag finns med även i nämndens budget för innevarande år.

Under hösten 2023 startar ett projekt finansierat av Europeiska Socialfonden, ESF, med fokus på kompetenshöjning för medarbetare i stadens äldreomsorg. Via kompetensutvecklingsfonden har nämnden sökt medel för att bistå stadsdelsförvaltningarna att finansiera vikarieersättning för de medarbetare som deltar i insatserna. Projektet drivs av arbetsmarknadsförvaltningen, äldreförvaltningen och tre stadsdelsförvaltningar och kommer att belysa och arbeta med flera av de frågor som lyfts i motionen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat en motion angående kompetensförsörjning i äldreomsorgen skriven av Thomas Wihlman (C) till arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

Ärendet

Motionen behandlar äldreomsorgens kompetensförsörjning och det arbete som görs för att stärka medarbetares kompetens för att möta kraven när det gäller yrke och språk. Motionen avslutas med fem förslag på önskade budgetuppdrag gällande äldreomsorgens kompetensförsörjning.

Motionen presenterar följande förslag:

1. Att arbetsmarknadsnämnden ska ta fram studieförberedande kurser riktade till de som saknar formell utbildning inom vård- och omsorgsyрken i syfte att minska tröskeln till studier.
2. Att arbetsmarknadsnämnden och äldrenämnden upprättar ett tätt samarbete för att djupare undersöka de hinder för vidare studier som upplevs av dem som saknar formell utbildning.
3. Att äldrenämnden säkerställer att samtliga stadsdelsnämnder och privata aktörer inom äldreomsorg och hemtjänst erbjuder anställda språkundervisning på arbetstid, enligt den modell som har utvecklats mellan arbetsmarknadsnämnden och vissa stadsdelsnämnder.
4. Att arbetsmarknadsnämnden och äldrenämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna tar fram en metod för validering av kunskaper i syfte att korta utbildningstiden för dem med lång erfarenhet inom omsorgen.
5. Att äldrenämnden får i uppdrag att ta fram en modell för enhetschefers medarbetarsamtal som innehåller validering av yrkeskunskaper, inklusive mindre formella krav så som hur medarbetare möter och har kontakter med anhöriga, hur boende eller hemtjänsttagare stimuleras till social samvaro, inklusive aktiviteter med kulturinriktning, hur friskvård i förebyggande syfte genomförs, samt hur man säkerställer att de hjälpmedel som används av brukare, som till exempel hörselhjälpmedel, fungerar som avsett.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Utvecklings- och utredningsstaben i samarbete med Vuxenutbildning Stockholm, VO Kompetensförsörjning och utveckling vid arbetsmarknadsförvaltningen.

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter och förslag

1. *Arbetsmarknadsnämnden ska ta fram studieförberedande kurser riktade till dem som saknar formell utbildning inom vård- och omsorgsyрken i syfte att minska tröskeln till studier.*

Arbetsmarknadsförvaltningen delar motionärens uppfattning om att studieförberedande kurser är ett bra sätt att få fler att påbörja och fullfölja reguljära studier. Det finns medarbetare inom stadens äldreomsorg som saknar formell utbildning och samtidigt saknar studiebakgrund och studievana. Att erbjuda en orienteringskurs med fokus på att förbättra och stärka medarbetarens studieteknik och ge verktyg som behövs är därför en bra väg att gå för att öka möjligheterna för fler att uppnå formell kompetens.

Under hösten 2023 startar arbetsmarknadsförvaltningen i samarbete med äldreförvaltningen och tre stadsdelsförvaltningar ett tre-årigt projekt finansierat av Europeiska socialfonden (ESF). Projektet ska fokusera på kompetenshöjning för medarbetare i äldreomsorgen utifrån utbildningsbehov och de höjda kompetenskraven i både yrke och språk. Projektet kommer till stor del utarbeta arbetssätt för att kartlägga medarbetares kunskaper och utbildningsbehov för att kunna skraddarsy insatserna. De cirka 260 medarbetare som deltar i projektet kommer inledningsvis att få ta del av en studieförberedande utbildning för att sedan fortsätta med kurser inom yrke och språk. I syfte att skapa förutsättningar för medarbetarna att kunna delta i insatser inom projektet har arbetsmarknadsnämnden sökt medel från kompetensutvecklingsfonden. Pengarna söks för de medverkande stadsdelarnas räkning och ska användas av dem för att ersätta deltagande enheters kostnader för vikarier för de medarbetare som deltar i utbildning. Beslut om beviljande av sökta medel kommer under hösten.

2. Arbetsmarknadsnämnden och äldrenämnden upprättar ett tätt samarbete för att djupare undersöka de hinder för vidare studier som upplevs av dem som saknar formell utbildning.

Arbetsmarknadsförvaltningen och äldreförvaltningen har under flera år haft ett nära och bra samarbete i frågor som rör utbildningar i vård- och omsorg samt språk. Samarbetet har syftat till att löpande erbjuda utbildningar som motsvarar de krav på kompetens och kunskap som krävs för en formell yrkesexamen men också utifrån vad som förväntas av arbetsgivarna. Genom samarbetet har bland annat längden på kombinationsutbildningarna förlängts för att de studerande ska hinna med alla moment inom både yrke och språk. Under de senaste åren har förvaltningarna tillsammans tagit fram och utvecklat en språksatsning för att stärka medarbetares kunskaper i svenska samt språkutvecklande och språkstödande arbetssätt inom äldreomsorgen. Samarbetet har gett ökade kunskaper om vilka hinder som finns till att personer väljer att inte påbörja eller inte kan fullfölja sina studier men också vilka insatser som främjar studiemotivation och vilja att återuppta studier. Sådana kunskaper blir en viktig grund för det fortsatta gemensamma utvecklingsarbetet.

Arbetsmarknadsförvaltningen avser att fortsätta med det samarbete som finns och fördjupa detta. Inom ramen för samarbetet kommer förvaltningarna även framöver att belysa och möta de hinder för kompetensutveckling som finns, både i reguljära insatser men också i det kommande ESF-projektet där äldreförvaltningen ingår i både strategisk och operativ styrgrupp.

3. Äldrenämnden säkerställer att samtliga stadsdelsnämnder och privata aktörer inom äldreomsorg och hemtjänst erbjuder anställda språkundervisning på arbetstid, enligt den modell som har utvecklats mellan arbetsmarknadsnämnden och vissa stadsdelsnämnder.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att modellen för språkundervisning på arbetstid har bidragit till många goda effekter bland medarbetare som har deltagit. Modellen fokuserar på det funktionella språk som behövs i medarbetarnas yrkesutövning inom de olika färdigheterna läsa, tala, höra och skriva. Utveckling av det språkutvecklande arbetssättet i den dagliga verksamheten på enheten är också centralt och involverar både medarbetare och chefer. Arbetet med språkutveckling inom äldreomsorgen är viktigt för den långsiktiga kvaliteten och för att säkerställa en god och nära vård. För att understryka vikten av arbetet finns uppdraget med redan i årets budget för arbetsmarknadsnämnden.

Arbetsmarknadsförvaltningen välkomnar fortsatta uppdrag för att vidareutveckla arbetssätten tillsammans med äldreomsorgens verksamheter. Förvaltningen vill dock lyfta vikten av att enhetscheferna inom äldreomsorgen ges förutsättningar att prioritera medarbetarnas regelbundna deltagande till exempel genom att kunna ta in vikarier.

Arbetsmarknadsförvaltningen har dock inga synpunkter på vilka utförare som ges möjlighet att delta.

4. Att arbetsmarknadsnämnden och äldrenämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna tar fram en metod för validering av kunskaper i syfte att korta utbildningstiden för dem med lång erfarenhet inom omsorgen.

Validering är en bra metod för att kunna verifiera kunskaper och korta studietiden. Vård- och omsorgscollege har nyligen släppt ett material för validering inom branschen som finns att tillgå via föreningen. Att validera yrkeskunskaper är en omfattande process och en formell bedömning av personens kunnande som ska genomföras av en behörig person. Behörig att validera är en person med ämnes- eller yrkeskompetens i ämnet. Vid validering är det både praktisk och teoretisk kunskap som ska bedömas för att få betyg.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser inte att det behöver tas fram ytterligare metoder för validering utan att arbetet ska utgå från de kvalitetssäkrade metoder som finns. Vuxenutbildning Stockholm ska använda dessa metoder i verksamheten och det kommande ESF-projektet kommer att bidra till ökad kunskap om validering och hur det kan genomföras på ett effektivt sätt. Projektet avser att utarbeta arbetssätt där praktisk kunskap kan valideras inom ramens för medarbetarens ordinarie arbete och teoretisk yrkeskunskap och

språkkunskaper valideras inom komvux för att få ett fullständigt kursbetyg.

5. Äldrenämnden får i uppdrag att ta fram en modell för enhetscheferns medarbetarsamtal som innehåller validering av yrkeskunskaper, inklusive mindre formella krav så som hur medarbetare möter och har kontakter med anhöriga, hur boende eller hemtjänsttagare stimuleras till social samvaro, inklusive aktiviteter med kulturinriktning, hur friskvård i förebyggande syfte genomförs, samt hur man säkerställer att de hjälpmedel som används av brukare, som till exempel hörselhjälpmedel, fungerar som avsett.

Arbetsmarknadsförvaltningen kommer i det kommande ESF-projektet att bidra till denna punkt genom att ungefär 18 chefer inom stadens äldreomsorg får utbildning och handledning i språkutvecklande arbetsätt på arbetsplatserna. Cheferna kommer därigenom bättre kunna stötta medarbetarna till ökad kompetens inom flera områden.

Karina Uddén
Arbetsmarknadsdirektör
Arbetsmarknadsförvaltningen

Anders Nordborg
Utvecklingschef
Arbetsmarknadsförvaltningen

Bilaga

1. Motion om kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karina Uddén, Arbetsmarknadsdirektör	2023-09-20
Anders Nordborg, Utvecklingschef	2023-09-20